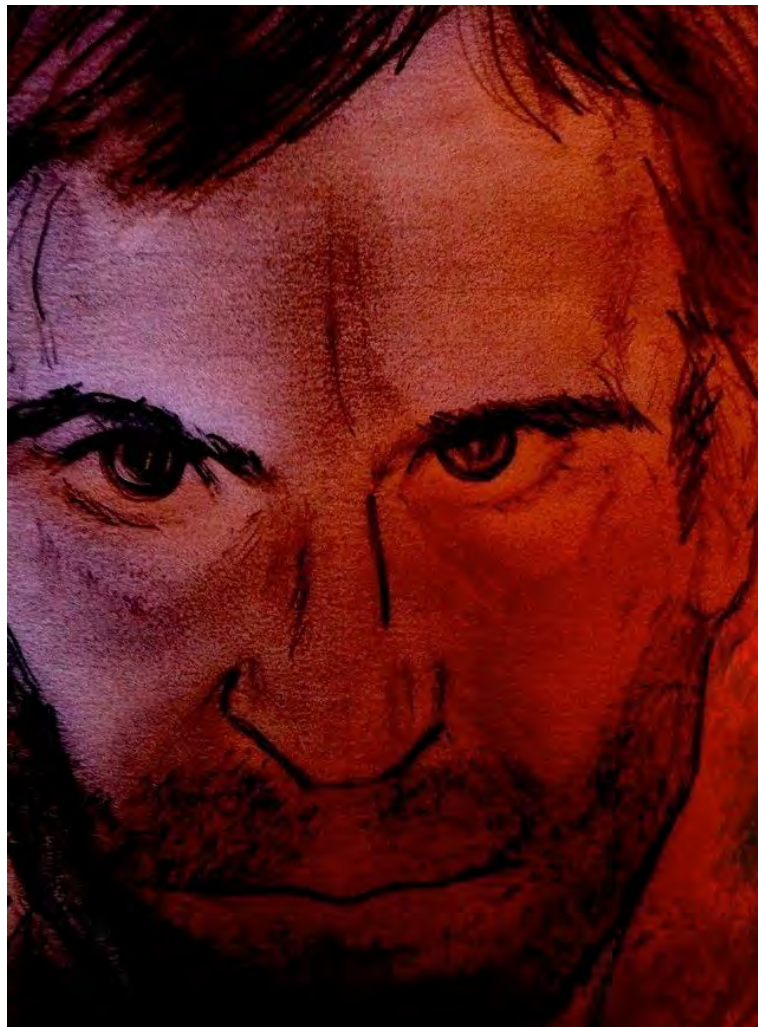

לאקאן, אנהנו והממשי

(IV)

סמינר של

Christian DUBUIS SANTINI

יוני 2016

תרגום: Karine SMOTRIEZ

שיכתוב: Cécile CRIGNON

גרפוריזם: Christian DUBUIS SANTINI

לאקאן, אנחנו והממשי, מפגש רביעי.

במפגש הקודם ניסינו לגעת קצת באופן בו הממשי, במובן הלקאניאני הטהור, אינו בדיוק (בלשון המטעה), מקובל על ידי אלו התופסים עצמם כלקאניאניים.

דיברנו קצת על הפירושים המילריאניים השגויים, אנו יכולים לעשות זאת גם לגבי סולר וה "לא מודע ממוצא מחדש". היות ושניהם מדברים על "לא מודע ממשי". ומה זה אומר ביחס לסובייקט האמירה שאומר "לא מודע ממשי"?

הם מתמקדים בחלק הקטן אשר הינו ציון במבוא למהדורה האנגלית של סמינר בו לאקאן מדבר על :

« l'esp d'un laps »

... ואומר שברגע מסוים אנו באמת נמצאים בלא מודע. לאחר מכן, לאקאן עצמו יומר:

יש רק לא מודע אחד

ולכן הוא חושב עליו כל הזמן.

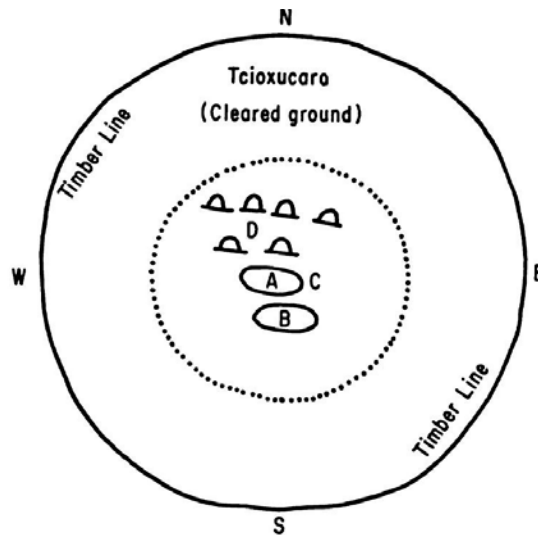

כפי שאמר לאקאן, גם לי יש רק לא מודע אחד, ולכן אני חושב עליו כל הזמן...

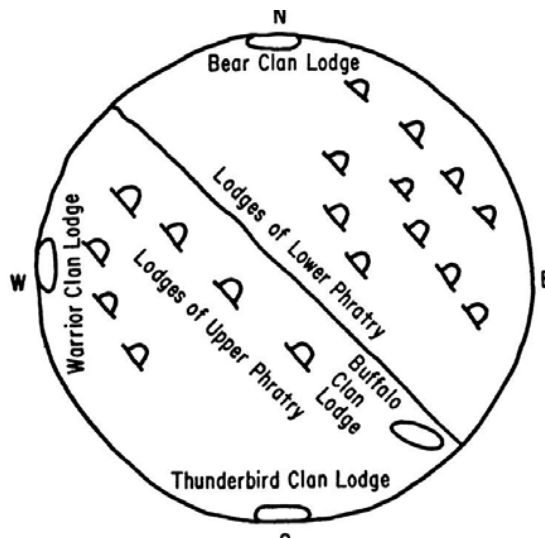
אם כך, על פי מה שניסינו לפתח קצת בפעם הקודמת, אנסה לחזור שוב על הממשי של ההבדל המיני שניתן להעביר גם מהמימד אישי לקולקטיבי- אשר הינו מאבק המעמדות. זה ניראה תחילה אקסטרבגנטי אך לא.

אם מתייחסים לקלוד לוי שטראוס ולהערתו העיקרית באנתרופולוגיה המבנית של האינדיאנים באמזונה: ה וויבאגוס (Winnebagos), כמקובל בכפר, הוא מצליח להבחין, על ידי שאלותיו, שארגון הכפר עצמו של הווינבאגוס מביים שתי קונספציות שונות לחלוטין של מבנה הכפר.

← עבור חלק מהתושבים, הכפר מאורגן באופן חד-מרכזי, מעגלים שמתרחבים. הם ראו את כפרם כך:

← לעומת זאת, תושבים אחרים מאותו כפר, ראו אותו מאורגן על פי עימות של צריפים סביב קו. ארגון מעגלי הנובע מצורה מנוגדת מצדדיו של הקו.

ניתן לומר שקיימות שתי קונצפציות של אותו כפר לאותם אינדיאנים, חלקם רואים כך וחלקם כך.

כפי שאמרתי קודם "סובייקט האמירה שרואה" יכול להשיב: כן אבל לכפר ... יש בבוואי קונפיגורציה אובייקטיבית...? אם עולים על הליקופטר למשל ומסתכלים על הכפר, ניראה את זו או את זו. אכן אבל במקרה הזה, המשמעות היא שאנו מחוץ לכפר.

סובייקט האמירה שידבר על כפרו הוצא לחלוטין מכפרו וזו אילוזיה
המערכת אמונה באובייקטיביות מסוימת בלתי תלויה בסובייקט
שרואה אותה מתוך חלון הפנטאזמה שלו.

אתה יכול לראות רק את מה שאתה כבר מכיר....

לכן ניתן לומר שאם מעלים להליקופטר אחד מתוך קבוצה אחת או מהקבוצה השנייה, הם יראו את הכפר שלהם באופן זהה לייצוג הראשון שהיה להם ממנו.

ישנו **פיצול, פער**, והפער הזה, הינו **פער של תפיסת עולם** בין :

← **ראייה אורגנית**, ראייה חד-מרכזית המצויה בסוג של איגוד חברתי,

← **ראייה דואלית**, שמעמתת את הנמצאים מצד הכוח עם אלו הנמצאים בצד ללא כוח.

ובתוך קטגוריה שניה זו, קיים פיצול נוסף:

פיצול הממשי.

ניתן כאן להגדיר את הממשי כפי שהגדרנו אותו בפעם הקודמת, כפער מינימום – או מינימלי אם אנחנו בקטיאנים (beckettien). פער שיפריד בין שתי תפיסות של המציאות.

לכן, במובן הקולקטיבי, הממשי של מאבק המעמדות תואם את הממשי של ההבדל המיני. כי מדובר בעמדתו של סובייקט האמירה.

לא יתכן שתהיה לי תפיסה ניטראלית, אובייקטיבית, לא של מאבק המעמדות ולא של ההבדל המיני, היות ואני משתייך מלכתחילה, כאישות מדברת, אל אחת מהעמדות, לכן איני יכול להיות לדין ולדיין.

איני יכול לחשוב את עצמי בדיוק כפי שאיני יכול לאכול את עצמי כפי

הממשי הזה, הממשי הלקאניאני עליו אני מדבר, אינו מוצק כפי שהמצטטים את מילר, במקום לצטט את לאקאן, טוענים ש"הממשי זה כאשר נחבטים". ראינו זאת בפעם הקודמת:

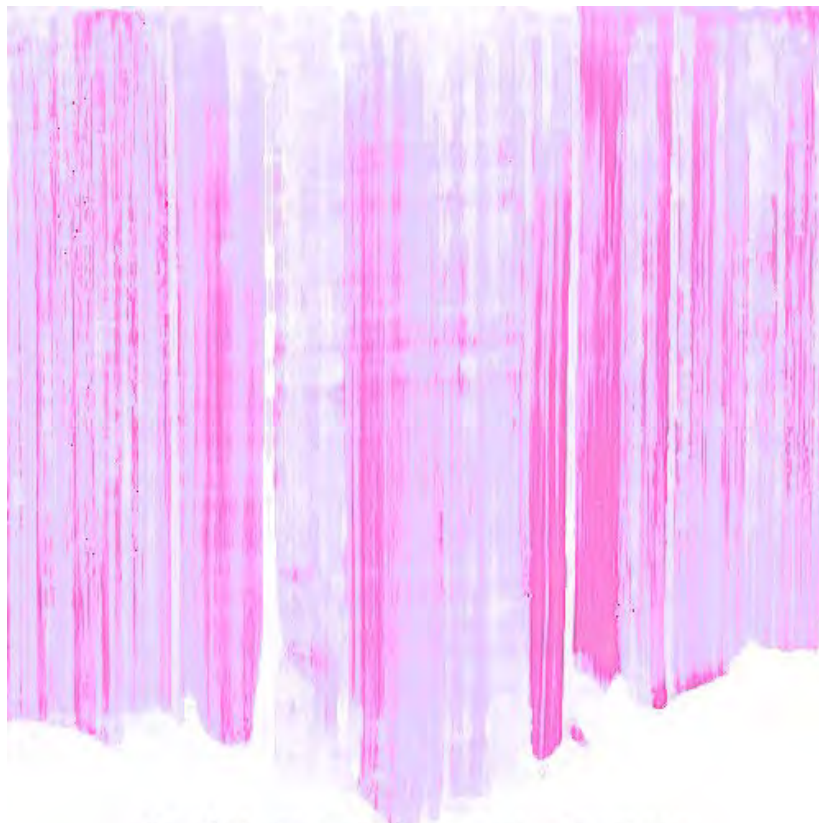
הממשי אינו דבר קשה ומוצק, נהפוך הוא,

הממשי,

זה דבר המשתייך לפער,

לריק

שלא ניתן למלא.

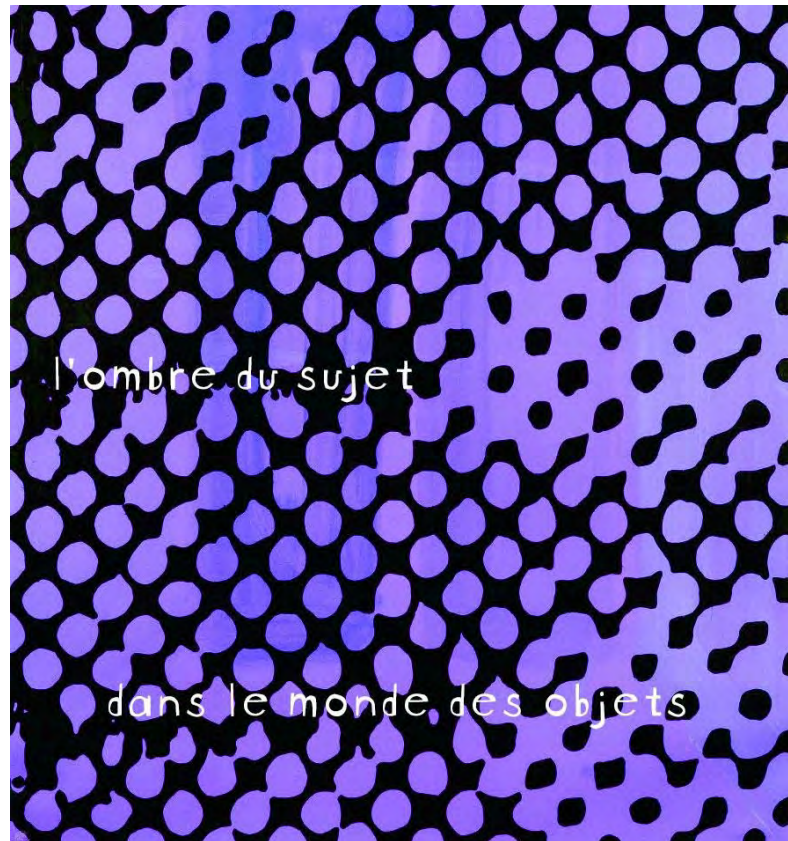
Le réel , le seul réel que nous touchons
c'est la fente dont se définit le sujet.

LACAN

הממשי, הממשי היחיד שאנו נוגעים, הינו הסדק ממנו מוגדר הסובייקט. (LACAN)

הריק הזה שלא ניתן למלא מפריד גם את תפיסת העולם שיש לכל אחד מאתנו

מבעד :

צילוי של הסובייקט בעולם האובייקטים

במילים אחרות, כל אחד רואה את העולם, את מה שבלי לחשוב יותר מדי, קרוי, "המציאות" המוצגת מבעת לחלון הפנטאזמה שלו.

לכן, אף אחת מהמציאויות אינה זהה, כל אחד רואה אותה מנקודת מבטו.

במובן זה, לאקאן אומר שאין יחס מיני, כי כל אחד – ברגע שהוא ממקם את עצמו כסובייקט - מוצא את עצמו אל מול אובייקט. אפרירית אין אינטרסובייקטיביות, ישנה מציאות שמולה מתמודדים, מנקודת מבטו של סובייקט הרואה את המציאות הזאת.

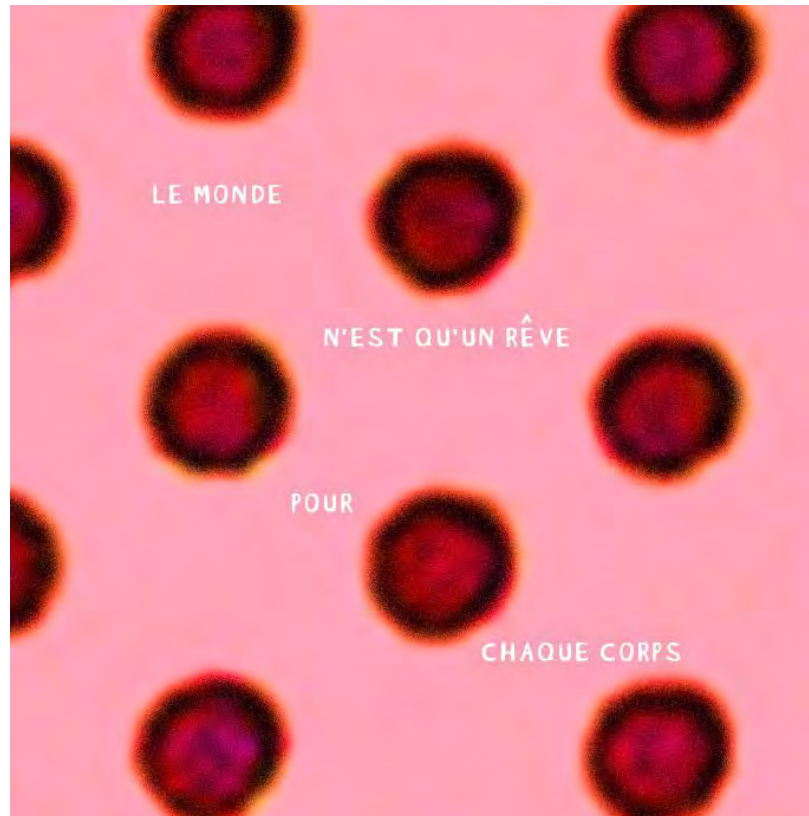
החתרנות הפרוידיאנית האמתית, עליה לרוב לא מתייחסים, הינה מה שמופיע מולנו, זאת אומרת המציאות הזאת:

המציאות הזאת

אינה זו שיוצרת את סיבת ההדחקה שלנו

אלה המודחק שלנו עצמו.

העולם הוא המודחק שלנו.

העולם הוא רק חלום עבור כל גוף

מה שהינו צריכים להוציא מעצמנו כדי להיולד בחסר הסובייקט שאנו מהווים.

ולכן המימד הפוליטי של הפסיכואנליזה מורכב יותר ממה שניתן לדמיין. זו התיזה אליה אני חותר - כי הסיבה העיקרית של עבודתי היא מציאת הקישורים האלו :-

אין פרויד ללא מרקס ואין מרקס ללא פרויד

... ואין לזה כל קשר לפרוידו-מרקסיזם שפותח בהמשך לעבודות בית ספר פרנקפורט וגם אחרי, לא יכול להיות מרקסיזם – היות והקוראים של מרקס ואלו שבאמת מתעמתים עם חוכמתו של מרקס עם הערותיו הפרוידיאניות - :

במובן מסוים לא תיתכן מהפכה ללא מהפכה של סובייקט.

גם אם בעתיד הרחוק יותר יכולה להיווצר חברה אחרת מזו בה אנו חיים, אם השיח קפיטליסטי בלתי מנוצח (ויש לכך סיבה טובה, נחזור על כך בהמשך) עם האילויות שהכל אפשרי. קשה מאוד לוותר עליו, כי דרך המבנה שלו הוא מאפשר, בהשוואה לארבעת השיחים עליהם כבר דיברנו, השיח הקפיטליסטי מאפשר לדמיין את ההתענגות (זאת אומרת שה " plus de jouir " [+] כפי שאומר לאקאן או « le plus-de jouir » [-] על פי הקונטקסט בו משתמשים) יכול להיות מחושב.

אך למעשה קיים אספקט של הממשי מאוד מורכב והוא :

ההתענגות.

ועל ההתענגות הכי קשה לדבר.

← תחילה, בשנות ה-60-50 לאקאן התייחס להתענגות כראשונית.

← הוא עושה עיקוף שלם וחוזר לגמרי על עמדותיו בסוף הוראתו, כדי לומר ש**האיווי הוא הראשון בייחס למסמנים**. דרך העיקוף השלם הזה:

לאקאן מחזיר את ההתענגות

בזמן הנקרא עתיד קודם (futur antérieur).

עבור הסובייקט המדבר, אם האיווי הינו ראשון – זה מפני שתחילת

האיווי היא מה שמקשר אותו לחוק ולמסמן – הוא חייב להניח

מראש קיום של ממשי של התענגות שקדם אותו.

אך הממשי הזה הינו דבר טראומטי.

זאת אומרת, שלעיתים קרובות אנו משתמשים במילה התענגות:

← במובן הרווח כצורה של הנאה קיצונית – אך למעשה זה לגמרי מוטעה;

← אך את ההתענגות, כפי שהיא מוצגת בפסיכואנליזה לא ניתן כלל לדמות להנאה.

בפסיכואנליזה, ההתענגות הינה עודף בהנאה שמוביל עד לידי כאב.

קיים משפט מפורסם של לאקאן:

ההתענגות מתחילה כגירוי, מדגדוג והופכת להתלקחות חושית.

היופי מרגיע ומעודד, העילאות מעוררת ומטלטלת

ההתענגות היא דבר השייך לשדה הממשי מפני שהיא דבר בלתי אפשרי.

הכיצד בלתי אפשרי?

**בלתי אפשרי להיאמר,
אך גם בלתי אפשרי להשתחרר ממנה.**

אנו לכדים בפסי ההתענגות, והסובייקט הנולד מהגבלה של ההתענגות מגיע למסמנים: שפה המיישבת (colonize) אט אט את התינוק הקטן הנולד. לדוגמא קטע הווידאו שהראנו פה:

**הרגע הטראומטי הזה
שניתן לקרוא לו התענגות,
שאני מקשר לתחושת הקיום בלתי מתוארת.**

כמו הגעת האוויר לריאות עבור תינוק שהרגע נולד- כמובן שאין לנו עליו זיכרון מודע – אך זה גורם להלם עוצמתי. הריאות שנפתחות, והמעבר מעולם מימי מהדהד (העולם התוך ריחמי) לעולם מואר ואווירי, עם כוח האוויר שיחדור לריאות גורם ל**טראומה** וחלחלה של כל הגוף. כך שניתן כאן לדבר על צורת התענגות ראשונית של הגוף.

שכמובן לא ניתנת להסמלה על ידי הסובייקט היות והתינוק הנולד הינו עדיין רק סובייקטיביות בהתהוות.

אך, כמו בווידיאו הזאת:

אם מתקיים דיבור ...

אתם יודעים כיצד אנשים משכילים מדברים עם תינוקות, הם מברכים את בואם במילים ואפשר לראות שהם נאחזים בדיבורים האלו.

ברגע שהאם מדברת עם הילד שלה, הוא נאחז במסמנים האימהיים ובאותו רגע מרגישים את הטרנספוזיציה, את המעבר של ההתענגות הבלתי נאמרת, שתעבר למישור השפה, מישור הדיבור יותר מאשר השפה.

השפה, לדידו של לאקאן, הינה משאלה במילים. **השפה** la langue הינה הצורה הזאת של פטפוט, מלמול, שהאם וילדה מחליפים. הילד ינסה לחכות ובהדרגה ההתענגות הזאת תעבור באופן זהה לביטוי של הקול ושל הדיבור.

לכן התאוריה הלקאניאנית

מערכת פעולה של הסמלי.

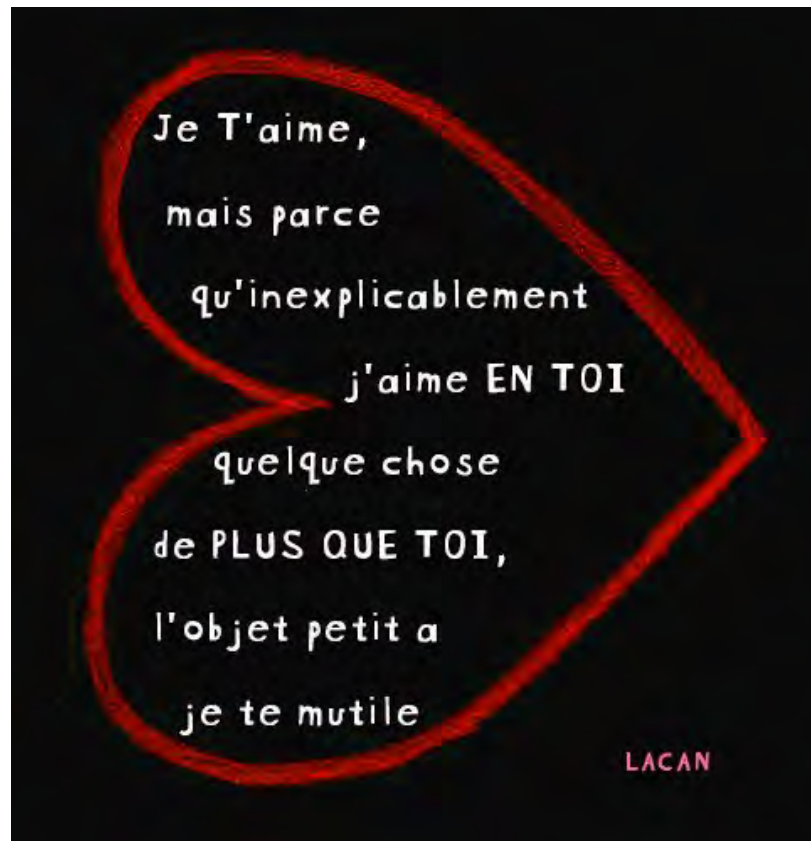
מימד השפה מיישב את הגוף, כמו קורי עכביש הניטווים מופעים כך ומיישבים את המרחב הגופני.

וכמובן קיים משהו שמתנגד ליישוב.

קצת כמו בקומיקס של האסטריקס (Astérix), קיים כפר גאלי שמתנגד.

קיימת תמיד שארית

לאקאן קורא לשארית הזאת "אובייקט a קטן"

אני אוהב אותך, אך בגלל שבאופן לא מוסבר אני אוהב בך משהו שמעבר לך, אובייקט a קטן, אני קוטע אותך.

לכן, באחיזה הזאת של השפה על ההתענגות, קיימת האפשרות להיחלץ מעוצמת ההתענגות הזאת הבלתי נסבלת, בגלל המימד הטראומטי שלה, השפה תתרבת אותה ובכך תעביר אותה לרמה של דיבור.

קיימת אפשרות למתן וליצור סוג של בקע, אל מול אוקיאנוס ההתענגות הלא נשלטת, אם לומר זאת באמצעות דימויים-היות ואין מילים כדי לומר אותה- מדובר בכוחות מעבר לנו. השפה שתיישב את הגוף תיצור מעקף לכוון ההתענגות ותיווצר אפשרות לאיווי.

האיווי הינו תמיד מתווך עם התענגות הזאת,

אך טמון בו קצה של התענגות.

למתקפה! (ואחר כך ניראה...) נפוליאון בונפרטה

לכן לאקאן יומר שהזקפה הגברית למשל הינה כבר התענגות.

ואם נקשר את זה למה שאמרתי קודם:

אילוזיה של תחושת קיום

בהתענגות. קיים דבר שמתקשר לגוף, המביא לאילוזיה של תחושת קיום.
לכן לאנליזאנט קשה להיפטר מהסימפטומים שלו.

בטיפול האנליטי,

המטרה הינה למוסס את הסימפטום

דרך פעולת הסמלי

בשלב ראשון, ניתן לומר שהסימפטום הינם:

← או גלישה של הממשי בסמלי;

←או חתך של הסמלי בממשי.

אך קיים משהו שעובר, שגולש ומציין:

שגבול הסמלי נחצה

הממשי הינו הגבול הפנימי של הסמלי.

ובכן, בשלב הראשון, מטרת העבודה בטיפול האנליטי הינה הפחתת הסימפטום, אך תמיד נותר חלק ממנו בלתי פתיר עבור האנאליזה, בגלל אותו חלק של התענגות הנמצא מאחוריו.

וכאן אנו מוצאים, במכת המסמן שתנסה לזהות, לומר, לתפוס את ההתענגות ולהביאה לצד השפה והמשמעות, שנותר משהו שלא יילקח:

השארית הזו,

הינה הסימן למה שלאקאן כינה

ההתענגות הפאלית

נחזור עכשיו להבדל המיני עליו דיברנו. למעשה, ההבדל המיני אינו מתקשר למאפיינים נשיים או גבריים, אלא לסוג מסוים של קשר לשפה בה לכוד הסובייקט.

הגבר והאישה מסתדרים רק בשתיקה (משחק מילים בצרפתית, בצרפתית מסתדרים הינו הביטוי נשמעים)?
 אפילו לא. מפני שגבר ואישה לא זקוקים לדבר כדי להיות לכודים בשיח.

הגברים הם אילה של רוב לכודים בסוג מסוים של התענגות והנשים בסוג השני.
 אך אין שום שוויון ערך. קיימים גברים עם מאפיינים נשיים ונשים עם
 מאפיינים גבריים.

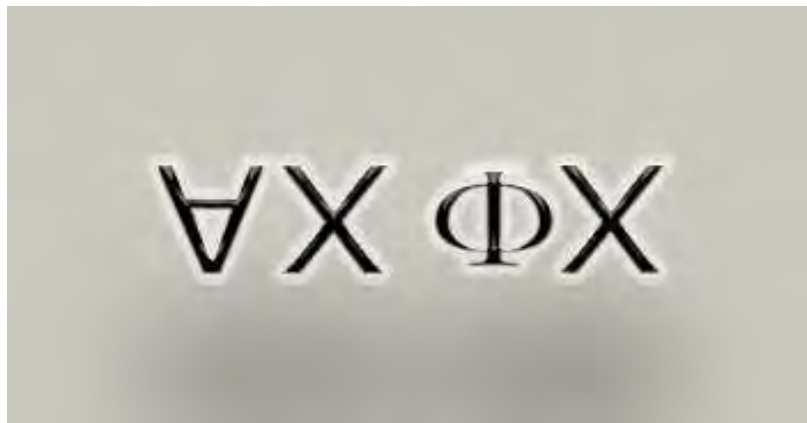
אך קיימת **סקסואציה**, בדומה לווינבאגוס עליהם דיברנו קודם:

ישנם שני סוגים של קשר לשפה.

אנחנו לא משלימים, אנחנו כל אחד מאתנו שלם כשל, שתי צורות שונות שלא מצליחות אותו... לכן ההבדל המיני ממשי...

שני סוגים שונים של קשר לשפה בהן טמונות נוסחאות המיניות של לאקאן.
 עם הכימות, אתם זוכרים את ה A ההפוך- ההכל- והפונקציה הפאלית phi
 : de X

← כיצד ההתענגות הזאת מופיעה ומדוע לא ניתן להשוותה להנאה?

ניתן אף לומר:

ההתענגות, הינה חוסר ההנאה של ההנאה עצמה.

ההיפך של ההנאה אינו הכאב אלא הגועל.

פה המקום בו זה גולש והופך לבלתי נסבל. זה בדיוק במקום באין מילים כדי לומר.

ההתענגות חוברת לממשי
ומהווה את המקור עצמו של הממשי

התענגות הים. הים שמתחיל מחדש סודק את חופיו בממשי מילולי

כיצד זה קורה? אם נחזור למקור הפרוידיאני של עיקרון העונג ועיקרון

המציאות

← האם ההתענגות הינה בצד של עיקרון המציאות?

לכן לאקאן מפריד בהדרגה את הממשי מהמציאות. עבור פרויד, מהרגע בו אנו נולדים, אנו הופכים לסובייקט (פרויד אינו משתמש במילה סובייקט, מונח לקאניאני ונראה מדוע) על ידי חיפוש אחר העונג. הקריאות האפרוקסימטיביות של פרויד, די נדירות בקרב פסיכואנליטיקאים אך עדיין קיימות, מעמידות את עיקרון העונג אל מול עיקרון המציאות. אך למעשה:

אין ניגוד

בין עיקרון המציאות לעיקרון העונג.

פרויד מסביר זאת היטב.

← עיקרון המציאות שמגביל את עונג הסובייקט אינו ממימד הממשי, אלה ממימד אחר, בלתי יתואר. להיפך, הוא האופן בו העונג נחוזה, באווירה המשפחתית בה הוא נחוזה יחד עם המגבלות שניתן לקחת בחשבון.

עיקרון המציאות נמצא על הרצף של עיקרון העונג, ומהווה מן הישוב על כך שאני יכול להגיע לעונג הזה עכשיו, רצוי שאקח בחשבון את האיסור המשפחתי למשל, ואשמור לי אותו להמשך. העונג רק ישתבח...

הסבלנות מרה , אך פרותיה מתוקים

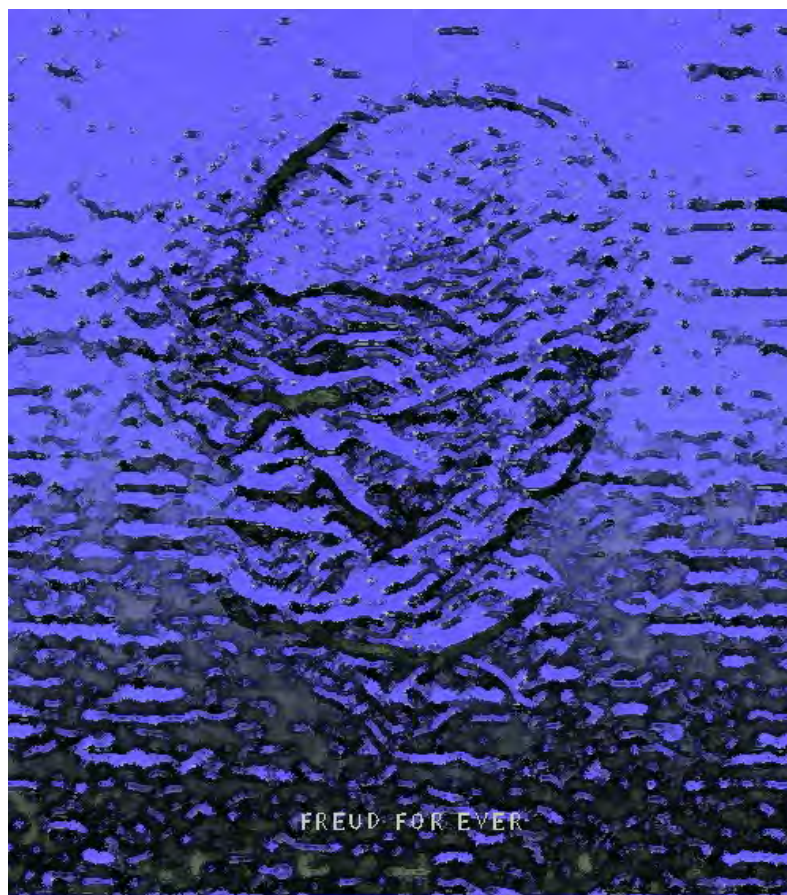
ובכן, עיקרון המציאות אינו כלל מנוגד לעיקרון העונג, הוא המשכיות של עיקרון העונג.

לכן הממשי אינו המציאות.

בדרך שונה לגמרי לאקאן חובר לפרויד, הוא רק מפתח עד הסוף את ההתיזות הפרוידיאניות מתעקש ואומר: "פרויד, לנצח..." הוא עושה את "חזרתו לפרויד" ומכנה את פרויד:

פרויד, אביו של כולנו בפסיכואנליזה.

חשוב לציין כי אין ניגוד בין פרוד ללאקאן. הוא רק נושא את ההשערה הפרוידיאנית הכבירה לדעתו והחתרנות היחידה, החידוש יחד שקרה מזה זמן רב ומאפשר לבחון אפשרויות אחרות למבויים הסתומים בהם אנו מעורבים קולקטיבית.

לכן עבור פרויד – זה ספר הנקרא מעבר לעיקרון העונג - :

פה, מעבר לעיקרון העונג

-ובסוגריים, המציאות –

נמצא הממשי הפרוידיאני עם דחף המוות.

← דחף המוות, אחד מסממני הממשי בא לאזן את העונג.

באופן מסוים, לא קשה להבחין שהאדם – במובן של גברים ונשים כמוכן – עושה דברים בניגוד לאינטרס שלו.

גבר: את משוגעת? מה את אומרת?
אישה: שום דבר מעבר למה שפרויד אומר, אתה כמו כולם, אתם בורחים ברגע שהמציאות נותנת לכם את מה שאתם הכי מתאוים לו בחלומותיכם בהקיץ"

לכן, הם לא רק במרדף אחר העונג היות והם מביימים מצבים ועושים דברים בניגוד לאינטרסים שלהם.

פרויד אינו הראשון שמבחין בזאת, עבור קאנט וכלל הפילוסופיה, העיסוק במה "אבל, מה יש מאחורי?...?" תמיד היה קיים. פרויד היחיד שהצליח לביים אותו באמצעות חוויה מאוד מוכרת:

במשחק ה fort/Da

פרויד מתבונן בנכדו הרנסט המשחק עם גליל לאחר עזיבת אמו. הוא זורק אותו הרחק ואמר "אווווווו!" מחזיר אותו ואומר "אהההה!" ומזהה שהוא אומר "פור!" רחוק ואומר "דה!" פה, לדבר שחוזר.

← הפרוש הרווח הינו כמוכן שבכדי לשאת את העדר אמו, הילד מביים את עצמו כסוכן הופעתה והיעלמותה.

על ידי שימוש בגליל עליו יש לו שליטה, הילד מתמודד עם הנוכחות וההיעדרות:
הוא זה ששולח וזה שמחזיר.

ניתן לחוש פה בעונג מסוים בזמן שהוא שולח ומחזיר את הגליל. ולפתע,
דרך המשחק הילד שולט במה שמעורר מועקה (יתכן אף מפגש ראשון עם
הממשי). זהו מקור משחקי הילדים. האם יצאנו משלב משחקי הילדים?

זה הפירוש הרווח.

כשהיא אומרת טוב אני עוזבת אותך (משחק מילים בצרפתית, רצועה של הכלב
ועוזבת אותך הן אותה מילה) אני תמיד מרגיש מחנק בגרון.

← כיום, אחרי לאקאן, ניתן לראות שהיעדר האם אינו בהכרח הדבר הכי
קשה עבור הילד.

אם נדמיין שאפשר לפרש גם להפך, הילד כפוף להתענגות האם, התענגות
של האחר הגדול. באותו רגע, הוא מוצף בדבר שמופיע כעודף, כי אינו יודע
כיצד להשיב, קיים דבר בעל חשיבות רבה, הנתפס כטראומטי.

דרך היעדר זה, הוא מתחיל להפוך לסובייקט של איווי.

לכן ניתן לדמיין את התנודות של הסובייקט.

סובייקט האיווי שנולד

ברגע היעדרות אמו.

היעדר האם שגורם לו לביים את המשחק הזה, שהופך אותו במובן מסוים לשליט המשחק, הוא הסוכן שמארגן את ההופעה וההיעלמות.

האם עצמה, במובן מסוים, הינה מה שמונע ממנו לחיות, סוג של עודף.

אם כך, יש לנו מצד אחד:

← **חסר שיוצר סובייקט ברגע שהוא הופך לסובייקט-סוכן [סובייקט של איווי];**

← ובצד השני גם כשהיא נמצאת, גם אם בשלב ראשון יש לו הנאה לראותה, היא יכולה להיות גם **התענגות כפויה של האחר הגדול** אל מול מי הסובייקט הופך הפעם לסובייקט חסר דעה. לא עוד סובייקט של איווי אלה **סובייקט להתענגות.**

סובייקט להתענגות ממנה הוא לא יוכל להיפטר, כי היא דבר מוגזם, שמופיע בנוסף ללא צורך בחשיבתו או בהיותו סוכן ושנותן לו:

תחושת קיום

גם אם תחושת קיום זאת יכולה להראות כדבר טראומטי או כואב.

התנודתיות של הסובייקט עוברת :

← **מסובייקט ל... בדומה לסובייקט לסחרחורת**

(להיות נתון לסחרחורת);

← **לסובייקט של... סובייקט של איווי, ואז אנו סוכן**

התנודתיות הראשונה גרמה ללאקאן לומר:

הסובייקט מיוצג תמיד על ידי מסמן

עבור מסמן אחר שאינו מסמן אותו.

אתה לא קיים

הסובייקט לכשעצמו, אף פעם אינו נמצא פה . כאשר הוא נוכח, הוא מיוצג, ובשאר הזמן הוא איננו, הוא נעדר.

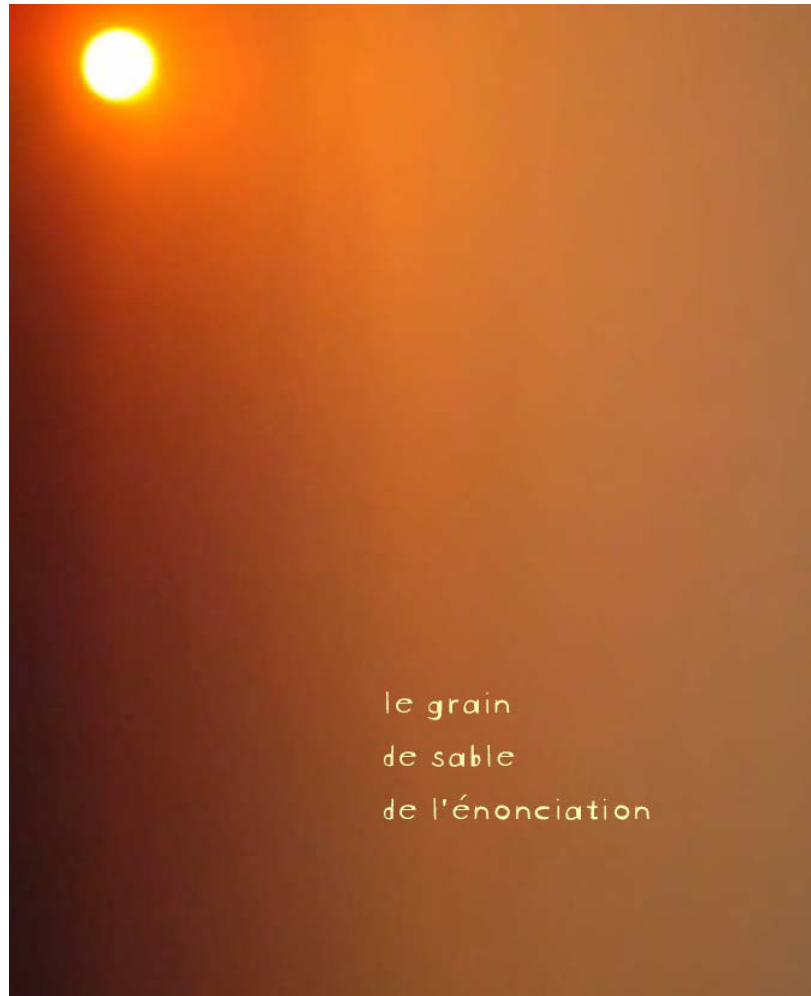
לכן, מה שמארגן את יכולות התפיסה שלנו ואת גישתנו לאיווי, הוא דבר ממשי שלא ניתן להיאמר, הסובייקט לכשעצמו.

אפשר לומר כיום "הסובייקט מדבר..." אבל לא! אנו נמצאים בסובייקט

ההיגד:

סובייקט האמירה עצמו הינו בלתי נתפס

ובמובן הזה הוא ממשי

גרגר החול של האמירה

הוא ממשי במובן בו בתנודתיות בין סובייקט האיווי לסובייקט להתענגות:

← ההתענגות מהווה עודף, דבר בנוסף;

← והאיווי, חסר, דבר פחות

העודף והחסר לעולם לא יכולים לחפוף,

זאת אומרת, למלא אחד את השני .

.... מפני שהם שני הצדדים של אותו אחד.

לכן לאקאן יצר את הטופולוגיה ואת :

סרט המואביוס

אדום: גן העדן עבור אקלים
לבן: גיהנום עבור החברה

... כדי להראות שעוברים מצד אחד לצד השני של הסרט בלי להחליף צד.

לכן, העודף שנמצא בצד אחד, זה החסר בצד השני.

← אם כך, כיצד ניתן להתערב, להשפיע על ההתענגות? היות וההתענגות הינה דבר הרסני עבור הסובייקט.
הוא לכוד בהתענגות, וההתענגות הזו היא הממשי שלו. ממשי עליו הוא לא מצליח להשפיע היות וכדי לומר זאת במילים פשוטות:

סימפטום, מחלה

זה נוכחות

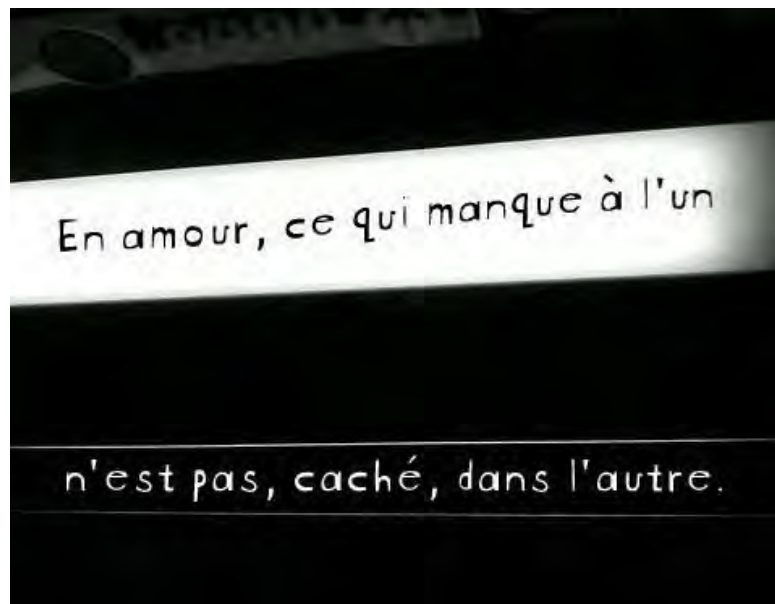
נוכחות שנרגשת בגוף ושנותנת סוג של נוכחות עצמית.

← לכן, ההתערבות על סימפטום הינה מורכבת. **התערבות ישירה על ההתענגות אינה אפשרית.**

← לעומת זאת, דרך האנאליזה, מתאפשרת **התערבות על האיווי.**

היות והאיווי הוא החסר, ההופכי של העודף הזה.

התערבות על החסר, באמצעות הדיבור,
משנה את הצד השני, צד אליו לסובייקט אין גישה.

באהבה, מה שחסר לאחד, אינו מוסתר בשני.

בשדה התראפויטי של האנאליזה, רצוי לשים לב לאופן בו **הסימפטומים מפורשים**, וזה דורש כמובן ניואנסים רבים.

יש לי חבר, רופא מעולה - יתכן אף הרופא הטוב ביותר שפגשתי, יש לו

שליחות היפוקראטית מקורית שמאפשרת לו להיות במצב של קשב רפואי - היום הוא הומאופת בדימוס, ומכיר את לאקאן טוב יותר מרוב הפסיכואנליטיקאים שאני מכיר. כשהוא רצה לעבור לעבוד במיון, הוא אמר לי " זו המחלקה שפחות מעניינת עבורי מפני שאנשים שמגיעים אליה מפקידים בידיך את הסימפטום שלהם כדבר שאתה צריך להיפטר ממנו. התפקיד שלך כרופא הוא להסיר את הסימפטום."

לכן, אין אפשרות אמיתית להיכנס בדיאלקטיקה מסוימת של סובייקט.

אם כך, חדר המיון לא עניין אותו, אך ישנה אנקדוטה שהוא סיפר לי לאחרונה. אישה בשנות החמישים מגיעה לחדר מיון ומבקשת להתאשפז כי היא עומדת לעבור התקף לב. אוטם שריר הלב לדבריה. רופאים וצוות האחרים עשו לה את כל סוללות הבדיקות והתוצאות תקינות. הם אומרים לה שלא יכולים לאשפזה כי – כמו שכיום אומרים לנו "המחשב אמר" הם אומרים לה "אינך סובלת מכלום את יכולה לחזור הביתה".

חברי הרופא אמר: "לא, לא, צריך לאשפז אותה" היות ויש לה רגישות רפואית מסוימת, הוא שמע בבקשה של האישה הזו, משהו שהעיר את תשומת ליבו.

ואכן, באותו ערב באחת עשרה בלילה היא עברה התקף לב ולמזלה היא הייתה במחלקה, אחרת לא היה ניתן להצילה.

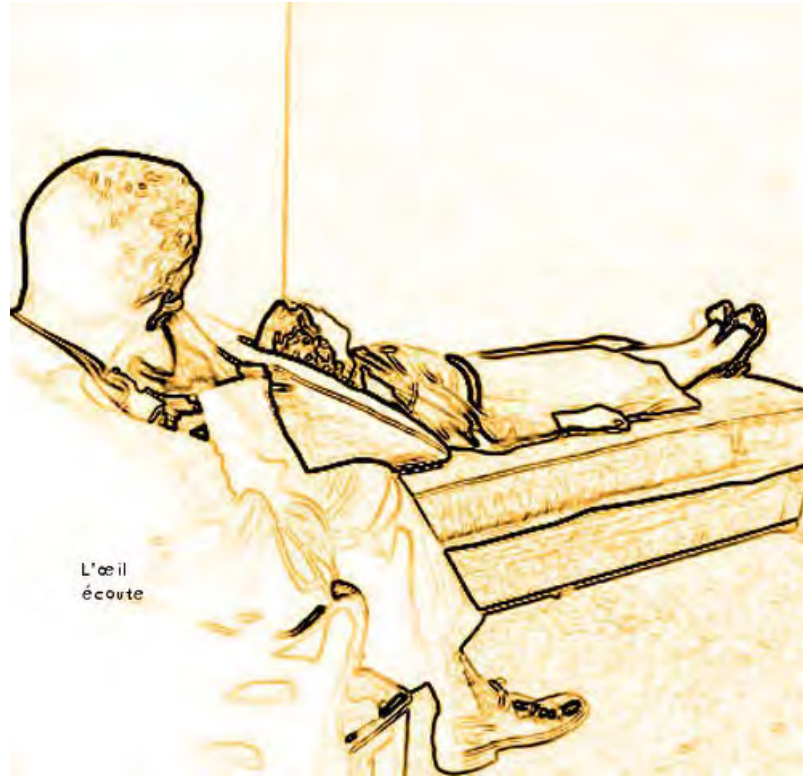
מסתבר שכשנלקחה האנמנזה, הדהדו תאריכים הקשורים לאמה והיא לא רצתה לתת לה ללכת לבד לעולמה... נפשית, היא לכדה עצמה אאוורטה כך שהיא מצאה הזדמנות להצטרף אליה.

הסימפטומים הינם דברים מורכבים יותר ממה שאנו חושבים ואנו יכולים לגשת אליהם באמצעות:

בימוי האפשרות

למצוא את דרך האיווי שלנו

באמצעות הדיבור

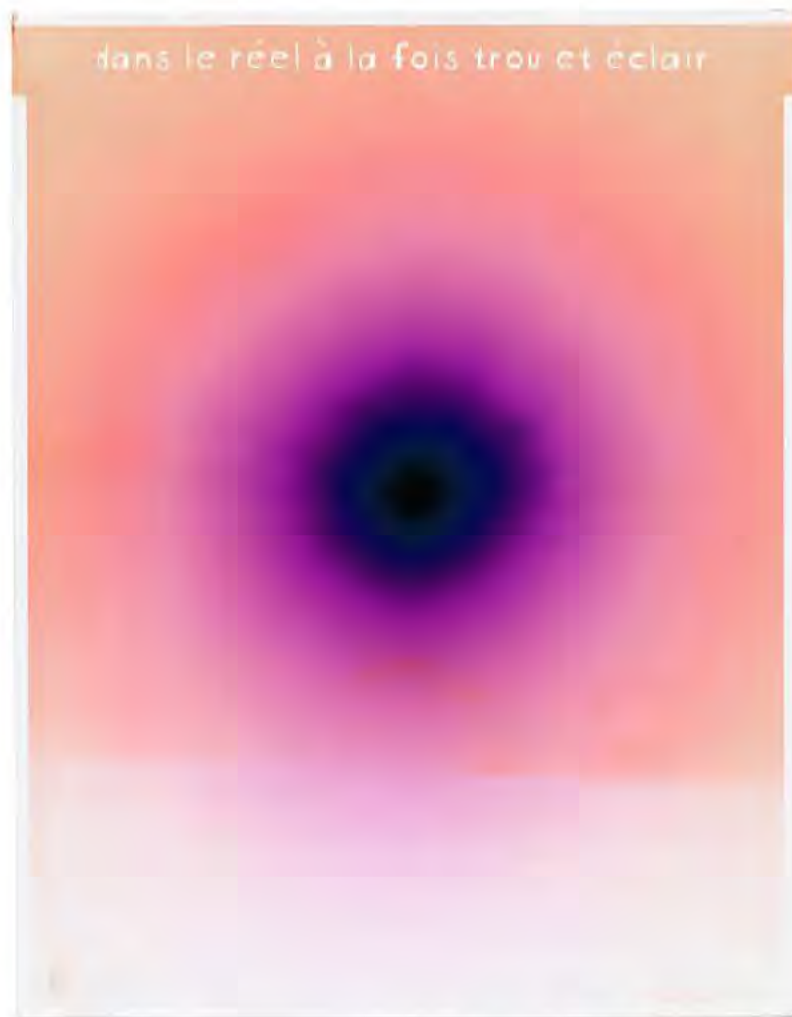
העין מקשיבה

בגלל שההתענגות שייכת לשדה הממשי,

← **קשה להגיע אליו** – היות והאיווי מגדיר את עצמו ביחס אליו, זאת אומרת, להגיע להתענגות שלא ניתן להגיע אליה היות וזה אף פעם לא זה מבחינת האיווי. אנו אף פעם לא מרוצים, תמיד חסר משהו, לכן נשנה אובייקט ללא הרף.

← בצד השני, **ההתענגות כפי שמקימים אותה בדרך כלל** – זה מורכב, עוד נחזור על זה : אפשר לבנות את זה רק **לאחר מעשה**. לכן לאקאן טוען:

קודם יש את האיווי

"מהות האדם היא האיווי" שפינוזה

**... היות וסובייקט האיווי הינו היחיד המסוגל לבנות מחדש, לאחר מעשה,
באמצעות הדיבור את ההתענגות הראשונית שלא באמת קרתה.**

שלעולם לא קרתה, אך הוא חייב לשער אותה כי היא הנחה מראש לוגית.
לכן, האופן בו ניתן להגיע לממשי מסומן על ידי:

הלוגיקה

לוגיקה שמוציאים הן בסיוור של הווינבגוס והן בנוסחאות המיניות של לאקאן.
הן לוגיקות שמוצאים במתמטיקה. לכן לאקאן אהד את קאנטור (Cantor)
וגודל (Gödel) והמשגת הממשי שלו, כך אני חושב, מתקשרת למספרים
ממשיים אשר הינם רצף אינסופי שניתן להגיע אליו רק באין סוף, זאת
אומרת אף פעם.

בממשי הן חור והן ברק

זהו אחד ממאפייני הממשי הלקאניאני. זה לא דבר גשמי, זה דבר המתקשר
לפער שלא ניתן למלא שניתן לפגוש גם :

← בין גברים לנשים;

← בין אילו הנמצאים בצד של השלטון – של אמצעי הייצור – לאלה
המנוהלים על ידם.

במובן מסוים:

מאבק המעמדות

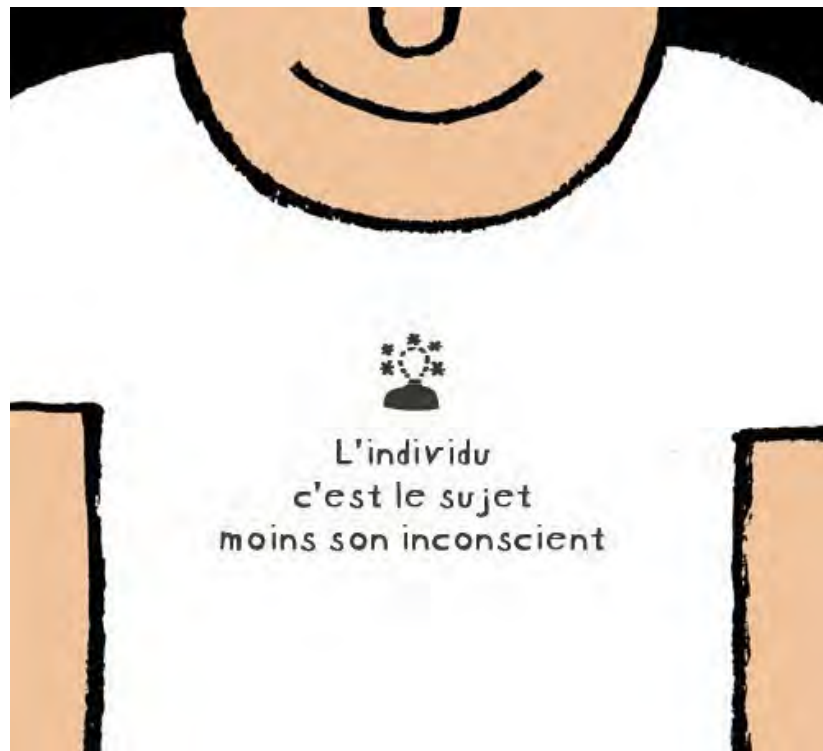

לומר שלאקאן לא קריא, זה פרופגנדה של מעמדות.

זה לא בהכרח מה שאנו שומעים בוולגטה (תנ"ך) המרקסיסטי. לא מדובר רק בפועלים, זו האפשרות (כי מרקס היה מאוד ברור בנושא זה, קוראים לזה Substanzlos Subjekt « הסובייקט ללא חומר) להצליח בעצמו כאין לו יותר כוח עבודה. כשהוא ריק. זה הסובייקט הריק עליו דיברנו קודם ולכן לאקאן היה קורא של מרקס משכמו ומעלה.

הוא קלט אצל מרקס את העקרונות הפילוסופיים העיקריים המאפשרים לו לחבר נכון את האפשרות היום לחשוב את המימד האינדיווידואלי, שאף פעם לא לגמרי אינדיווידואלי; ישנה תמיד שארית: הסובייקט.

הסובייקט הוא מה שהכי אנטגוניסטי לאדם.

הפרט הינו הסובייקט פחות הלא מודע שלו

← הסובייקט שסוע;

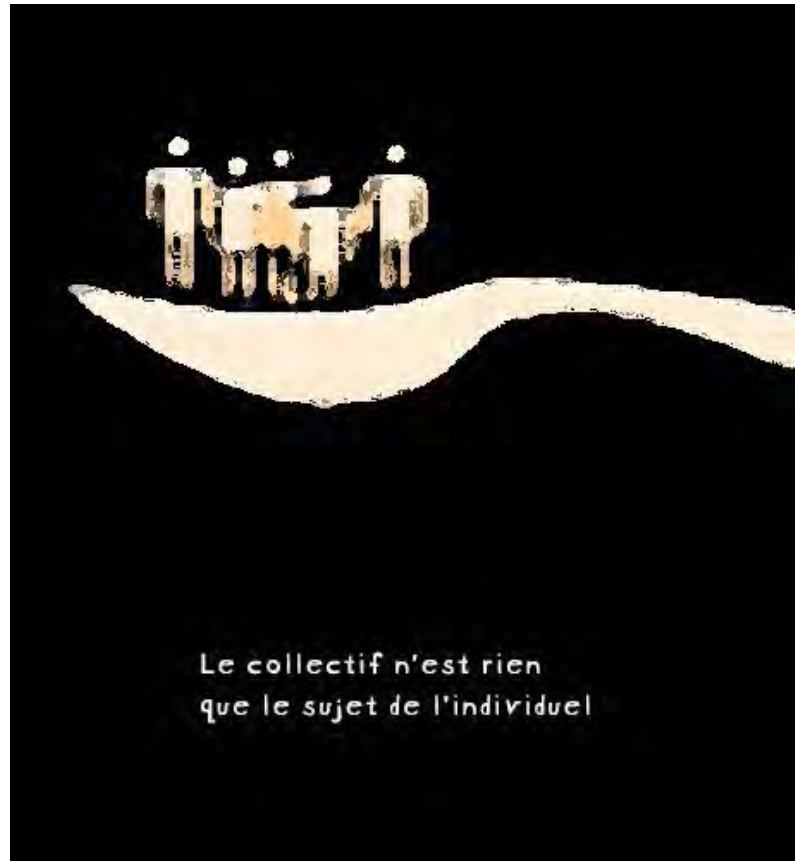
← על פי האטימולוגיה עצמה, הפרט אינו.

לכן:

← מצד אחד, המימד האינדיווידואלי סובייקטיבי, במילים אחרות, חילוק הסובייקט;

← ובצד שני:

היחס בין אותו סובייקט לקולקטיבי

הקולקטיבי הינו רק הסובייקט של הפרט

ישנה כיום מידה כה רבה של אי שוויון ושל היעדר קשר חברתי שמה שניראה כחברה הינו סוג של התענגות (במובן בו דיברנו עליו קודם) אילוּזיה שנותנת תחושת קיום. אין באמת קשר חברתי.

שליחותה של הפסיכואנליזה הינה לחדש את הקשר החברתי.

במקום הקשר החברתי, מתקיים שיתוף כוזב של אמוציה.

כרגע, מתגברים על היעדר הקשר החברתי על ידי תחושה כוזבת של שייכות לאותה קהילה, כאשר חולקים אמוציה ספורטיבית, או עוקבים אחר תוכנית טלוויזיה.... זה למעשה מאפשר סוגיות רגשיות היוצרות קוהרנטיות חברתית שגויה. תחושת השייכות לקהילה, למדינה.... מפצים באופן דימיוני :

את היעדר הקשר החברתי

להצהיר שאנו אוהבים את הטטאריים כדי להימנע מלאהוב את שכנינו, כך אמר רוסו

הקשר החברתי פורס את עצמו רק דרך **השיח**, כלומר דרך הבנייה של משהו עליו כבר דיברנו, ונחזור עליו שוב, כי עבדתי על הנושא ומצאתי עוד כמה דברים – אז כיצד פועלים **ארבעת השיחים הלקאניאנים** עם **השיח הקפיטליסטי**.

זה כמובן הכרחי, ולאקאן מאוד ברור:

אנו צריכים להיות מסוגלים להתמודד עם הממשי.

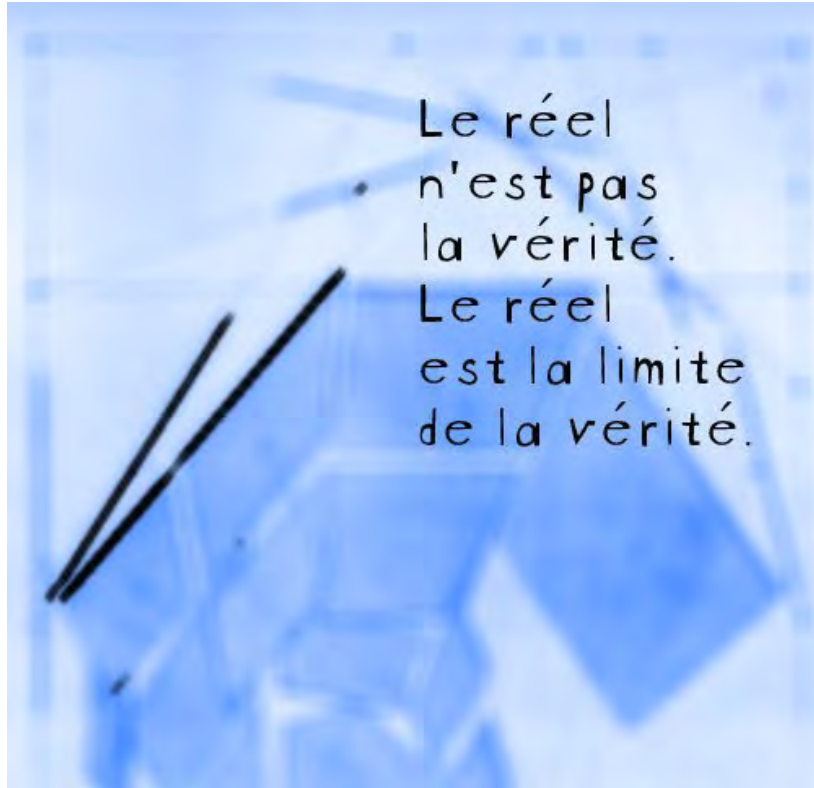
אל תאפשר לעצמך להיות מוסח מהממשי שלך.

היות ואי אפשר להתמודד עמו ישירות, על לפי פרוטוקול מסוים, יש ממשק סמלי שבאמצעותו אפשר לזהות את הממשי ובכך להתקרב לממשי - כפי שקורה עם אובייקט a - באופן עקיף, זמני.

מבלי להתעמת באופן ישיר, כי המחיר יקר מאוד. המקרה של ניטשה למשל, אשר נשרף לחלוטין בלהבת הממשי.

הממשי עצמו הוא השדה שמתזיק יחד את הסמלי והדמיוני. הסמלי עצמו מוחזק בידי מושג שנקרא האמת.

האמת מכוונת לממשי, מבלי להתמזג בו,
לכן האמת יכולה רק להיאמר למחיצה.

הממשי אינו האמת. הממשי הינו הגבול של האמת.

כי הממשי מכוון את עצמו רק דרך האמת:

← כל עוד הסובייקט נימצא באמת, הוא נימצא בסמלי;
← אבל אם הוא קרוב מדי לממשי, נוגע בו, במובן מסוים - מופיעה המועקה - אין יותר מסמלי.

במובן מסוים, החסר שבא למלא את הסמלי ונותן פלסטיות לסובייקט חסר.

ברגע שהאמת נוגעת בממשי, היא הופכת לממשי כך שאין יותר אמת, הממשי גבר עליה. כך שלמעשה, הממשי הוא זה שיכול לשרוף את הסובייקט היות מרכז האמת אינו קיימת עוד. הסובייקט יכול לומר את האמת רק למחיצה.

הגישה הינה:

העימות עם הממשי
והעימות עם ההתענגות העצמית
הם המהות, התפקיד של האנאליזה.

לכן הביטוי הפופולרי "אסור לזרוק את התינוק עם מי האמבטיה", הינו אמירה פסיכולוגית. פסיכואנליטיקאי היה אומר להיפך "צריך לזרוק את התינוק ולשמור על מי האמבטיה".

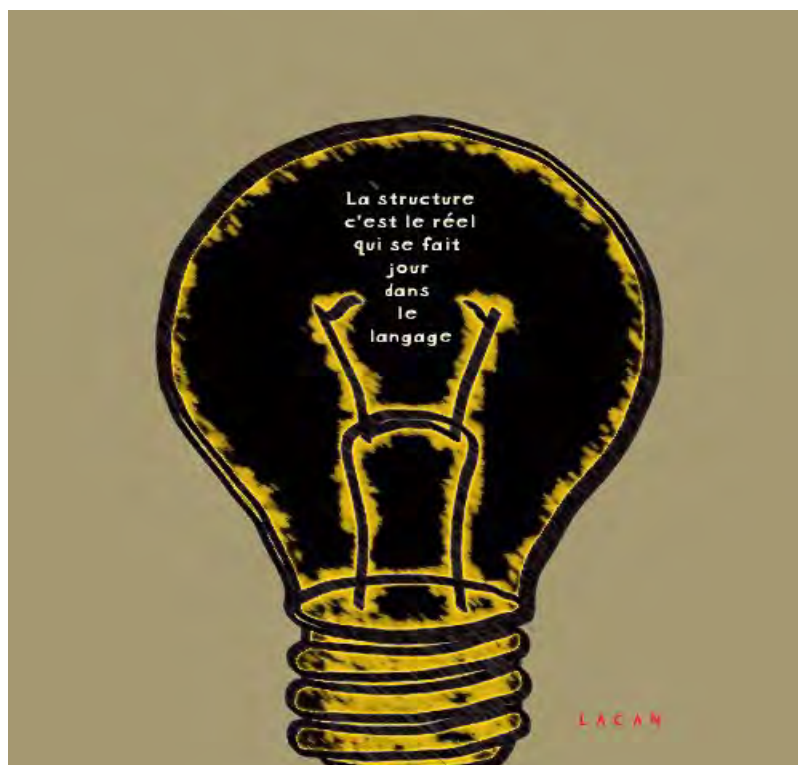
← **התינוק הוא האני של האנאליזנט** שתופס את עצמו כתינוק. לא משנה מה הוא עושה, הוא ראוי לאהבה, יש משהו בו שגורם לו לא להיענות לחוק ומצהיר על תביעתו להיות אהוב. תינוק כזה, הופ נפטרים ממנו.

← צריך להיפטר ממנו כי הוא צריך להתעמת עם **המים המלוכלכים של ההתענגות.**

רק בדרך זו הוא יכול לחזור לראיית הממשי דרך הסמלי, בתנאי כמובן שהוא אומר את האמת.

אם כך :

האמת היא לא ה"באמת".
האמת היא מה שעושה את המבנה של כל שיח.

המבנה הינו הממשי שעולה (מופיע) בשפה. לאקאן.

ברגע שאני מדבר – האם אני אומר את האמת או לא? - עצם השאלה הזאת מראה את השתייכותה ל**מבנה** אשר האמת טמונה בבסיסו.

גם כאשר האנאליזאנט משקר, הוא דובר האמת, הוא אומר את אמיתת איווי שלו לשקר. זהו סתירה המתקשרת ל**שפה**.

השפה במהותה משקרת.

היות והשפה באה במקום הדבר אליו היא חותרת אך אינה יכולה להגיע אליו.

ברגע שאני אומר את המילה, ברגע שאני מכוון לדבר, אני אורז אותו במילה שמייצגת אותו, אך תמיד יש משהו שבורח לי.

אני אף פעם לא מרוצה
מהאופן בו המכה המסמנת
תוחמת את הממשי

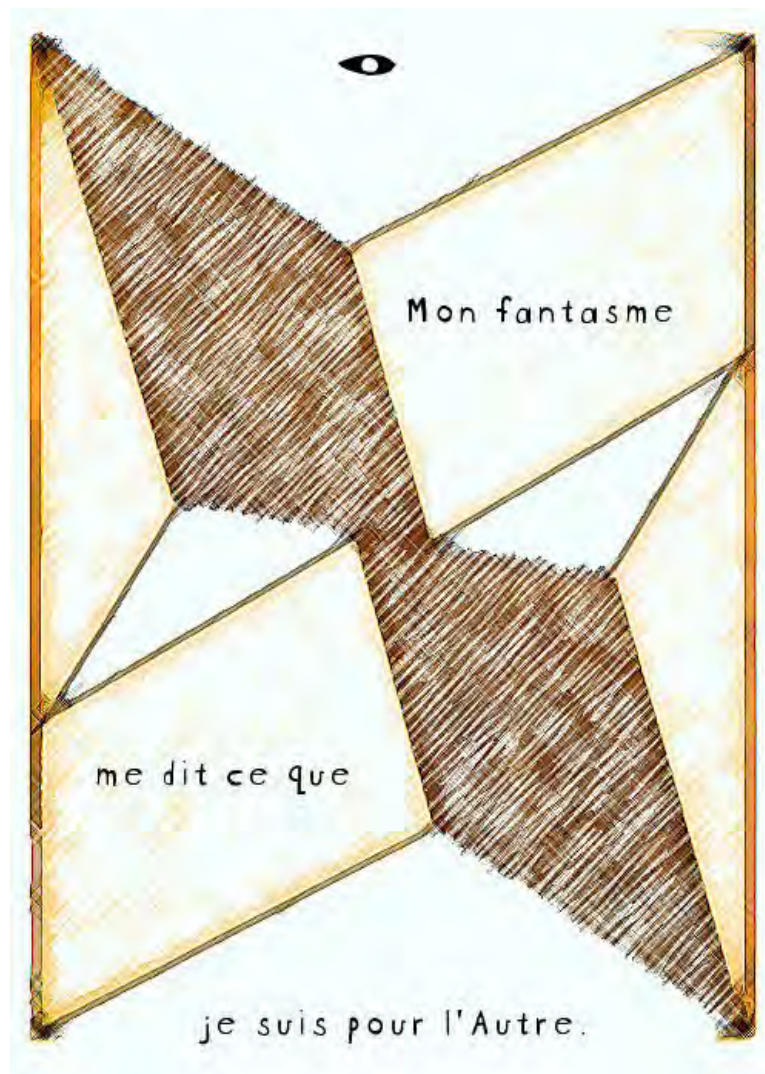
גם כאשר זה נכון, זה לא נכון.

משהו תמיד חסר, תמיד יש משהו שבורח.

**אם כך, זהו הסמבלאנט, הסמבלנאט שהמסמן הינו גם שקר וגם המקום דרכו
נכנסת האמת ונוצרת האפשרות להגיע לממשי.**

אין דרך אחרת.

הפנטאזמה הוא מה שמתנה את הגישה לאיווי.

הפנטאזמה שלי אומרת לי מה אני עבור האחר הגדול.

הפנטאזמה יהיו המסגרת, כמו מילים שבאות לתחום תמונה, גם אם אינך מכיר את המילים. זהו סגרי מנימום.

במקרה של התינוק עליו דיברנו קודם למשל, זה הסיפור שהוא מספר לעצמו על מנת להסביר לעצמו את הקורה סביבו.

הפנטאזמה באה גם לתחום ולסתום את החור המדאיג של הממשי – כי זהו חור, ללא תחתית – ובו זמנית היא מאפשרת למשוך מהממשק הזה סוג מסוים של התענגות שעוברת דרך הדיבור ונותנת סוג של שליטה מעצם המעבר דרך

הדיבור.

אם כך יש:

← התענגות בפנטאזמה;

← וגם התענגות באיווי, אך קצה אחד, ישנו עוד קצה ולכן מדובר במבנים של שוליים.

לכן, להאמין באובייקטיביות – מי שאמר " קיים לא מודע ממשי" כמו שאומרים "יש מים במאדים" – מכחיש באופן מסוים את העובדה שכל סובייקט – כולל המדענים- יכול לראות רק מבעד חלון הפנטאזמה שלו. זו הפנטאזמה שלו.

העולם הינו הייצוג שלי

העולם הזה, אני אומר, הינו רק פנטאזמה המושטת על סוג מסוים של חשיבה.

לא ניתן לצאת משם. גם אם קיימים חוקים בסוגריים אובייקטיביים :

הממשי, הינו ההבדל המינימלי הקיים בין כל אחת מה "weltanschauungs" האלו כפי שאומרים בגרמנית, זאת אומרת הייצוגים של העולם.

לכל אחד ייצוג שונה היות לכל אחד פנטאזמה שונה. **פנטאזמה בסיסית**. ולכן למען האמת, אין תחרות בין האנשים. התחרות היא לגמרי דמיונית. העולם בו אנו חיים הינו תחרותי ... אבל אם אתה מתקרב לאיווי שלך ולפנטאזמה שלך, אין לו קשר לזה של שכנך.

**זה בינך לבין הקשר שלך עם ההתענגות
המתוכנת רק על ידי האיווי שלך.**

זו הסיבה לכך שבשלב ראשון המטרה בטיפול האנאליטי הינה להגיע **לפנטאזמה הבסיסית**. לא ממש בשלב הראשון, אבל המטרה לחשוף מהר יחסית את הפנטאזמה הבסיסית. וזה המקרה בסרט "שתיקת הכבשים" היות וחניבאל לקטר הינו, בו נומר, הייצוג הדמיוני האידיאלי של פסיכואנליטיקאי לקאניאני בעל טכניקה כה מרשימה, שהוא מצליח לגרום לה להביא לו את הפנטאזמה הבסיסית שלו בצורה של חלום שהיא מספרת לו, שתיקת הכבשים. מהסצנה הזאת היא יכולה לארגן את הפנטאזמה ואת האיווי שלה.